

Årsberättelse Octopus Montessoriförskola 2023

Octopus förskola är en av tre förskolor i Österåkers Montessori ekonomiska förening och vi består av två stycken avdelningar, Lilla Bläckfisken med barn 1–3 år och Stora Bläckfisken med barn 3–6 år. Octopus Montessoriförskola ligger i Österskär, vackert belägen ett stenkast från Tunafjärden. Vårt hus är arkitekt ritat och särskilt utformat för Montessoriverksamhet. Inomhusmiljön är inbjudande med stora fönster och en tak kupol som ger ett härligt ljusinsläpp.

Vi har en inspirerande ateljé där barnen kan arbeta med skapande verksamhet varje dag. Vi har också lagt stor vikt vid val av material och inredningen består i huvudsak av trä. Vi har en stor fin gård som gränsar till en äng som vi utnyttjar året om. Österåkers Montessori drivs som ett föräldrakooperativ med hög personaltäthet, hög kvalité och stor trivsel. Undervisningen anpassas utifrån varje enskilt barns behov och intressen.

På Österåkers Montessori arbetar vi utifrån Montessoripedagogiken. Den bygger på att barnens nyfikenhet och upptäckarglädje tas tillvara. Vi på Österåkers Montessori gör det genom att vara närvarande, engagerade och medforskande pedagoger.

”Hjälp mig att hjälpa mig själv” är en grundtanke inom Montessoripedagogiken och för oss innebär det att vi stöttar barnets självkänsla där målet är att barnen ska vara nöjda med sig själva precis som de är. Det innebär också att stötta barnets utveckling till självständiga och kompetenta individer med ett gott självförtroende. Barnens nyfikenhet, upptäckarglädje och spontana lust att lära följer ett visst utvecklingsmönster och tillvaratas vid rätt tidpunkt genom att läraren observerar och presenterar en lämplig aktivitet eller arbetsuppgift. För att kunna möta barnens behov utvecklade Maria Montessori ett arbetsmaterial som är anpassat till de olika intresseperioderna, de så kallade "sensitiva" perioderna. Tillsammans med Maria Montessoris fantastiska pedagogiska material kan vi skapa en miljö som lockar barnets nyfikenhet till vidare utveckling och utforskande både inne i våra lokaler men också ute på gården och i vår närmiljö.

“ Utbildningen från starten av livet kan verkligen förändra samhällets nu och

framtid”

Stora bläckfisken

Under året som har gått har vi fått in nya barn i gruppen och några har gått vidare för att börja i förskoleklassen. Vi har ett nära samarbete med vårdnadshavarna för att skapa ett tryggt och bra klimat för både barnen och vårdnadshavarna. Vi har jobbat mycket med att skapa en harmonisk barngrupp där alla får känna att de är en del av gruppen och att de kan vara sig själva och bli accepterad för den de är. Som en del av detta arbete har vi jobbat mycket med olika känslor där vi lär barnen att sätta ord på sina känslor och hur det känns i kroppen när man känner de och hur man ska hantera de på bästa sätt.

Vi är en certifierad Grön flagg förskola från hösten 2023 och jobbar med från jord till bord som är en satsning från kommunen. Vi arbetar också med Kapten Reko som även det är ett projekt för hur vi ska arbeta hållbart och hur vi kan göra för att vara rädda om vår jord och hur vi ska ta hand om varandra på bästa sätt.

Vår från jord till bord resa som vi hade döpt till Ett år i växthuset med omnejd började med att vi köpte in jord, fröer och de verktyg som vi behövde för att kunna odla olika grönsaker, prydnadspumpor och blommor av olika slag. Blommorna vi köpte valdes på grund av deras förmåga att dra till sig pollinatörer som vi också har pratat om på samlingen samt sett filmer om på projektorn. Under våren började vi så förså tomater och olika kryddor. För att öka barnens förståelse för olika växters livscyklar har vi valt att plantera både från frö på påse, plantor samt frön från något vi har odlat tidigare. Blommorna i vår blomsteräng har vi sått med frön nu men sen låter vi de vara så att de sår sig själva till nästa år med hjälp av pollinatörerna. Vi gjorde olika experiment med växterna tex så gjorde vi ett sötpotatisexperiment där vi satte en sötpotatis i vatten och en i en kruka med jord. De fick stå bredvid varandra i klassrummet så att barnen kunde ta del av händelseförloppet när de ville. Vi visste att det skulle ta tid men det gick många veckor innan det började hända något, men när de väl började gro så blev det fler och fler skott och de blev längre och längre. De fortsatte att gro trots att vi nöp av de gamla skotten flera gånger. Båda sötpotatisarna växte på bra så det spelade inte så stor roll om de satt i jord eller bara i vatten. Undrar hur det kommer sig? Barnen funderade på hur det kunde vara så. Vi kom fram till att vatten och ljus är viktigt för att något ska växa bra. Vi planterade ner groddarna i pallkragar ute på gården för att se om vi kunde få några nya sötpotatisar och efter en lång väntan så kunde vi skörda vår egen sötpotatis.

”Förskolan ska ge varje barn förutsättning att utveckla förståelse för samband i naturen och för naturens olika kretslopp samt för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra” (Lpfö-18)

Ute i växthuset växte tomater, gurkor och majs på som bara den. ”Det är som en djungel!” Utbrast ett av barnen när vi skulle se efter om något höll på att mogna. När det var dags att skörda fick barnen mycket att stå i, de plockade tomater och gurkor och majs. Sedan fick de ta in grönsakerna och tvätta och dela (och koka majs) för att sedan äta till lunch och mellanmål. Av tomaterna tog vi frön som vi sparar så att vi kan så om till nästa år. På så sätt får barnen följa tomatens livscykel.

”Utbildningen ska ge barnen möjlighet att tillägna sig ett ekologiskt varsamt förhållningssätt till sin omgivande miljö.....(Lpfö-18).

Barnen har fått följa olika växters livscyklar, de har på ett konkret sätt fått en förståelse för var grönsaker, blommor, frukter och bär kommer ifrån samt vad som behövs för att få något att växa. Barnen har varit delaktiga och med stort intresse följt växtprocesserna. De har kommit med frågor och funderingar under året. Genom experiment och på samlingar där vi

har sökt fakta har vi tillsammans utforskat olika delar av växter och djur och deras betydelse för naturen. Under våren och sommaren fanns ett stort intresse för pollinatörer och barnen fick en förståelse för att de var bra för naturen och att vi behöver dem för att våra odlingar ska växa och må bra. Vissa saker av det vi har odlat kan ätas direkt, andra bör tillagas, kokas

eller bara skalas. Salladen som barnen sådde blev populär och de frågade ofta om de fick gå och plocka. Utöver de ätbara odlingarna sådde vi också prydnadspumpor, solrosor och olika sorters blommor. Likheten mellan dem är att de också behöver jord, vatten och ljus för att växa och må bra.

Under första halvan av året så jobbade vi med Grön flagg och målet länder. Vi tittade på vilka olika länder som barnen hade anknytning till och gjorde med hjälp av projektorn olika resor dit, vi tittade på hur landets miljö såg ut i olika delar av landet. Vi lärde oss några korta ord, lyssnade på musik och pratade om vad de äter för något där. Vi tittade också på i vilken världsdel som landet låg i. Hur flaggan såg ut och målade den och gjorde handavtryck av den. Många av barnen blev väldigt inspirerade av flaggorna vilket gjorde att de även började göra flaggor av pärlor och plus plus.

Efter sommaren blev vi certifierade och godkända för Grön Flagg och nya mål sattes upp de var mitt hem, trygghet och rörelse.

När vi har arbetat med mitt hem har vi pratat om olika världsdelar och visat bilder från olika hem. Vi har pratat om vad ett hem är för något och vad som behövs för att det ska bli ett hem, barnen har fått diskutera och reflektera tillsammans. På utflykterna har barnen letat efter olika djurhem, de hittade hål i marken och i träden. Ute på gården har barnen skapat hem till djur bland annat lövhögar till igelkottarna. Inne i klassrummet har vi satt upp en karta över vår kommun som alla barn är väldigt intresserade av. Sedan vi började arbeta med mitt hem har barnen fått många frågor och funderingar kring hur olika människor och djur bor. Vi har visat olika hus och hem för att visa på olikheter och likheter, men oavsett hur ens hem ser ut så är vi alla lika mycket värda.

Under målet rörelse har vi haft dansfredagar där barnen har fått göra olika lekar och rörelser till musik. På samlingarna har vi haft yoga och barnen har även yoga kort i klassrummet som de spontant tar fram ibland och gör de olika övningarna tillsammans. Ute har vi lekt olika rörelselekar som tex. dans stopp. När vädret har tillåtit har de åkt stjärtlapp på gården eller ute på kullen.

Vi har jobbat mycket med trygghet och året började med ett stort fokus på känslor, olika verktyg som bildstöd, TAKK och djuren på djuris har vi haft som hjälpmedel. Struktur och tydlighet är genomgående i verksamheten och i miljön. Vi har försökt att stärka barnen i att hantera sina känslor. Konflikthantering och hur man är som en bra kompis arbetar vi kontinuerligt med.

Vi har under hösten arbetat mycket med vår innemiljö för att få en tydligare struktur och en bättre översikt av vårt material. Vi har även fått en ny rolig klätterställning på gården i form av en båt. Vi har under året haft olika sammankomster tex drop out fika tillsammans med vårdnadshavarna. Midsommarfirande ute på ängen tillsammans med de två andra förskolorna i vår förening. Det blev en fantastisk dag med dans runt midsommarstången och många glada skratt. Lucia firade vi tillsammans med lilla avdelningen, barnen fick gå i ett luciataåg och sen sjöng vi tillsammans på mattan och efter blev det en mysig fikastund tillsammans.

Lilla bläckfisken

Under flera tillfällen under året som gått har vi fått nya barn som har skolats in i vår grupp. De äldre barnen har gjort en överinskolning till stora bläckfisken. Vi har ett nära samarbete mellan pedagoger och vårdnadshavare för att få ett fortsatt gott samarbete. Inskolningen är väldigt viktig på vår förskola så att barnen och deras vårdnadshavare blir trygga med pedagogerna, de övriga barnen och miljön på förskolan. Viktigt för barnen är att de får knyta an till oss och miljön efter deras behov. Vi är alltid närvarande, engagerade och lyhörda pedagoger. Tryggheten är A och O för att barnen ska bli självständiga individer. Vi finns där vid barnens sida och ger dem ansvar efter deras förmåga. Barnen tycker om att få ta eget ansvar, försöka själva och känna att de lyckas "Hjälp till självhjälp". Två exempel på detta är när barnen är i hallen och ska klä av sig sina ytterkläder, tillhörigheter och placera dessa på sin plats. Även vid lunchen så dukar barnen sin matplats med porslinstallrik, glas, gaffel, kniv och sked. Dukar även av efter sig och skrapar eventuella matrester i kompostpåse. Allt sker efter egen förmåga och takt. Under året har vi uppmärksammat alla barnen när de har födelsedag med en födelsedagspromenad.

Barnens språkutveckling pågår hela tiden. Vi samtalar med barnen, sätter ord på det vi ser, gör och upplever tillsammans. Varje dag har vi samling där vi sjunger, gör rörelsesånger/lekar, rim och ramsor där barnen är delaktiga. Rörelsesångerna kan komma spontant från barnen, vi har lyssnat på cd skivor eller från youtube. Läser böcker, berättar sagor med flanobilder. Vi använder tecken som stöd så mycket vi kan, det är bra för barnen som ännu inte har börjat prata då är Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation (TAKK) ett komplement som förstärker det talande språket. Desto mer vi tecknar ju mer lär sig barnen att använda det tecknade språket och alla blir inkluderade. När barnets tal tar fart så tar det verbala språket över med automatik.

Barnen har ett stort rörelsebehov, de är ute varje dag, utmanar sin motorik genom att klättra, åka rutschkana, cykla, köra vagnar, leka med bollar, rockringar, gå, hoppa, balansera på stubbar osv. Vår gård är fint förberedd för allt detta. Fantasin flödar och de använder sig av det naturen har att erbjuda tex. pinnar, löv, kottar, stenar, vatten och is. Vi går regelbundet på kortare utflykter. Vi lämnar då gården för att promenera, leka, upptäcka saker, samtala om det vi ser och hör.

Projektet "Från jord till bord"- " Utvecklingen av blommor och bin i vår kryddträdgård" är ständigt pågående. I mars försåddes tomat och physalisfrön i små krukor som sedan fick stå inne i vårt mini- växthus. Där fick barnen följa fröerna att bli små plantor som vi sedan fick dela då de hade växt sig större. Tillsammans med barnen blötlade vi gula ärtor som skulle bli något mjukare innan vi planterade de i jorden. Där fick vi följa en snabb utveckling från ärta till ärtskott som vi kunde skörda och äta till lunchen. Även fruktkärnor tog vi tillvara på och barnen fick följa processen från kärna till en ny liten växt. Efter en tid av väntan så hade en liten citrusväxt börjat att växa upp ur jorden.

Det blev sedan dags att förbereda pallkragarna med påfyllning av jord som vi blandade ihop med den gamla jorden. Nu fick vi också börja förså majs, prydnadspumpor och gurkfrö. När tiden var inne planterade vi ut alla plantorna i vårt växthus och i våra pallkragar. I växthuset växte det så att det knakade. Plantorna blev så stora så att vi hade svårt att komma in i växthuset. Vi följde också utvecklingen i våra pallkragar. Efter semestern blev det dags att skörda och ta tillvara på det som vuxit upp. Det som hade växt allra bäst var våra potatisar,

majskolvar, tomater och gurkor. Potatisarna grävdes upp skalades, delades, kokades och sen fick de provsmakas på tallriken. Vi tog även tillvara på majsen, tomaterna, gurkorna mm. Physallisbären blev lätta att plocka för att direkt stoppas i munnen. De blev mycket populära. Barnen har fått sin egen solros i en mjölkkartong som de sedan fick ta hem och fortsätta att följa. Prydnadspumporna blev mycket vackra då de under hösten plockades in för att pryda vår förskola. Vi följde även våra pollinerande insekter som bodde i vårt insektshotell. När de flög ut därifrån så lossnade flera rör i hotellet som vi sedan fick sätta tillbaka. Under hösten fanns det gått om ekollon. De äldre barnen var med när ekollonen fick läggas i blöt. De började så småningom att gro. De fick flytta till varsin flaska för fortsatt tillväxt. Sedan växte några av dem upp, fick små eklöv, en vacker lång rot ner i flaskan. Barnen har varit med när vi utforskade hur ett äpple såg ut inuti, där hittade vi en massa bruna kärnor som vi räknade och la i en lång rad. Vi experimenterade med en bukett vitsippor. Ställde buketten i en vas med blå karamellfärg och vad hände? Jo de vita bladen blev svagt blå till färgen. Våra populära vinbär plockades senare och kokades till saft som sedan fick avnjuta.

Efter sommaren blev vi godkända och certifierade i Grön flagg. Det betyder att vårt arbete för ett lärande med hållbar utveckling är godkänd av Håll Sverige Rent. Under våren arbetade vi vidare med vårt mål länder, där fokuserade vi på Sverige och länder som barnen hade anknytning till. Vi tittade på hur landet såg ut, lärde oss namnet på veckodagarna, räknade 1–5, säga hej och hej då, färgerna röd, gul, grön, blå och målade landets flagga. Efter sommaren blev det nya mål att arbeta efter. Det var trygghet, barnen knyter an till oss pedagoger, blir sedda, lyssnade till, accepterade för den de är, vi pedagoger har en samsyn och bra rutiner. Målet Rörelse, rörelse varje dag där de får utmana sin motorik och målet mitt hem, barnets vårdnadshavare har mailat bilder till oss på barnen, barnets rum och hus. Dessa har vi satt upp på en Åkersberga karta på väggen. Vi har satt upp en bild på förskolan också. Vi jobbar kontinuerligt med hållbar utveckling. Barnen kastar rester och skal som blir över och skrapar ner det i en komposthink (Kompostina), vi återvinner glas, papper och plast från förskolan. Detta går vi regelbundet med till återvinningsstationen där barnen hjälper till efter bästa förmåga.

Ett förändringsarbete påbörjades under hösten med vår innemiljö. Vi ville skapa mer ordning och struktur med våra material och lekytor. På så sätt blev miljön tydligare för barnen.

Under året som gått har vi haft träffar tillsammans med barnen och deras vårdnadshavare. Det har varit drop-out med hembakade bullar, saft och kaffe. Vi har setts på föräldramöte. Förskolans dag firade vi med stora bläckfisken ute på deras gård. Det blev hinderbana med en glass som avslutning. När det blev dags för vår årliga Octopus utflykt så var vädret väldigt kallt och ostadigt. Vi lekte tillsammans och höll oss nära förskolan och åt vår matsäck och korb och bröd ute på vår gård. Vi hade midsommarfirande tillsammans med de andra två förskolorna i vår förening ute på vår äng, vilket var mycket uppskattat och vi dansade alla tillsammans runt en midsommarstång. I slutet av höstterminen blev det dags att fira lucia. I år blev det lite annorlunda då vi firade utan vårdnadshavarna. Vi sjöng alla luciasångerna som vi hade tränat in tillsammans med stora bläckfisken. Några av de äldre barnen läste adventsverser. Vi avslutade det hela med en mysig fikastund tillsammans.

